Motion till riksdagen 1986/87:So138

Alf Svensson (c)

Nytt statsbidragssystem för barnomsorgen (prop. 1986/87:117)

De föräldrar som väljer att utnyttja samhällets barnomsorg har rätt till en kvalitativt bra förskola för sina barn. Daghemmen skall ha en personaltäthet som möjliggör omsorg och omtanke om det enskilda barnet. Överinskrivningar och stor personalomsättning är högst påtagliga problem inom dagens barnomsorg.

Riksdagen beslutade år 1985 att alla förskolebarn skall ha tillgång till en plats i den kommunala barnomsorgen före år 1991. Antalet omsorgstimmar har ökat i en snabb takt under senare år, delvis beroende på statsbidragsbestämmelsernas utformning. De nuvarande bidragsbestämmelserna, som infördes fr. o. m. 1984, har lett till att statens kostnader för bidragen har ökat betydligt mer än vad som förväntades.

Statsbidrag

Utformningen av bidragssystem blir alltid styrande för bidragsmottagarnas beteende. När detaljerade riktlinjer är förknippade med bidragen anpassar sig mottagaren till dessa. Är å andra sidan bidragen schabloniserade ges mottagaren möjlighet att själv bestämma inriktningen på verksamheten efter brukarens önskemål och behov. Detta gäller också statsbidragen till kommunernas barnomsorg där statsbidragens inriktning har varit och är avgörande för kommunernas sätt att ordna barnomsorgen. Kommunerna anpassar sig således i första hand till statsbidragen och i andra hand till behov och önskemål hos barn och föräldrar.

Valfrihet i barnomsorgen

Det föreliggande förslaget till statsbidragsbestämmelser har uppenbara förtjänster jämfört med det gällande. Bl. a. är den föreslagna schabloniseringen positiv. Det nu gällande systemet innebär att kommunerna får ekonomisk vinning av att föräldrarna har sina barn på daghem längre tid än vad som egentligen kanske skulle vara nödvändigt.

Kds har i sin familjepolitiska motion pläderat för en vårdlön till alla föräldrar med barn i förskoleåldern. Vårdlönen föreslås utgå med 10 % av basbeloppet per månad, för närvarande 2 410 kr. I familjer med flera förskolebarn föreslås full vårdlön för det första barnet, för övriga förskolebarn med 50 % per barn. Vårdlönen är avsedd att skapa ekonomiska förutsättningar för ett fritt val av barnomsorg.

1* *Riksdagen 1986/87. 3 saml. Nr So137–148*

Kds-förslaget innebär således att statsbidragen till kommunerna omvandlas till vårdlön direkt till föräldrarna. Kommunerna kompenseras genom att barnomsorgsavgifterna kan höjas med en summa motsvarande vårdlönen. Barnomsorgsavgiften föreslås blir avdragsgill upp till vårdlönebeloppet. Detta system skulle för föräldrarna medföra en reell valfrihet – en valfrihet som i kds förslag ger möjlighet att välja mellan kommunalt daghem, familjedaghem, barnomsorg i daghem drivna av kooperativa, kyrkliga eller av andra ideella föreningar; vidare skulle de föräldrar som själva vill vårda och fostra sina barn få den möjligheten. Kds anser att valfrihet inom barnomsorgen är en självklarhet och i enlighet med föräldrarätten.

För de enskilda föräldrarna som själva väljer att använda vårdlönen till att bestrida kostnader för barnomsorgen innebär detta system ingen skillnad i ekonomiskt avseende.

Nej till nattöppna daghem

Kds motsätter sig mycket starkt generellt stöd till nattöppna daghem. Vi anser det inte rimligt att barn, som i regel har stort behov av att få uppleva hemmiljöns trygghet och föräldrakontakt när de skall gå till sängs, skall behöva få sin situation dikterad utifrån de vuxnas arbetstider. Arbetsgivare bör medverka till att småbarnsföräldrar med nattarbete erbjuds arbete på dagtid, så att nattöppna daghem kan undvikas. I de fall där detta inte låter sig göras, bör familjedaghem vara att föredra av såväl omsorgsmässiga som ekonomiska skäl.

Alternativ barnomsorg

Förskolor som drivs av föräldrakooperativ, kyrkor, föreningar eller annan huvudman är ett viktigt alternativ till kommunernas barnomsorg. Dessa förskolor, om de finns med i kommunens barnomsorgsplan, skall vara berättigade till ett kommunalt stöd som motsvarar kommunens nettokostnader för de kommunala förskolorna.

Hemställan

Mot bakgrund av ovanstående hemställs

1. att riksdagen avslår regeringens förslag till nya statsbidragsbestämmelser för barnomsorgen,
2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som ovan anförts om statsbidrag till barnomsorgen,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som ovan anförts om nattöppna daghem,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som ovan anförts om bidrag till s. k. alternativ barnomsorg.

Stockholm den 27 mars 1987

Alf Svensson (c)